

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Ion N. Stambulescu.—Probleme de ordin constituțional.
Jurisprudența Română.— *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția III.*— Magistratie.— Referendarii dela Curtea de Conturi.— Dacă sunt asimilați.
(Polidor Ivășcu cu Ministerul de Finanțe).
Curtea de Apel din Iași, secția II.— Vânzare.— Preț global.— Lipsă din întinderea vândută.— Apel.— Cerere nouă.— Compensatie.
(Maria Frank cu Obștea locuitorilor Răchitești).
Dim. G. Maxim.— Necrolog.— *Petre Sfetcu.*

PROBLEME DE ORDIN CONSTITUȚIONAL

O nouă chestiune de neconstituționalitate a unei legi a fost supusă Casatiei în secții-uite, anume dacă legea din 19 Aprilie 1921, care prelungea, fără a fixa vreun termen, existența comisiilor interimare cu aceleași atribuțiuni și puteri ca și consiliile comunale, este sau nu constituțională?

Se susținea, spre a se ajunge la concluzia că legea e neconstituțională, că acea măsură ca să-și poată avea existența legală, trebuia să fie întemeiată pe o inexorabilă necesitate, adică să existe: urgență, necesitate și imposibilitate pentru puterea executivă de a deslega în altfel dificultatea; și că Curtea de Casație este în drept a cerceta, a cântări motivele urgenței și necesității de a lua o asemenea măsură de prelungirea existenței comisiilor interimare, măsură contrară dreptului comun în materie de organizare a comunelor, după care, prin articolele 39 și 40 e stabilit că comisiile interimare, nu pot avea decât o existență de scurtă durată, două, trei luni, și o competență restrânsă numai la acte de administrație.

Astfel pusă chestia, era de sigur o simplă abilitate tinzând a se schimba terenul discuției, pretinzând că dispoziția prelungirii existenței comisiilor interimare, este un act al puterii executive, singurul caz în care chestiunea dreptului de necesitate se poate pune din punctul de vedere al dreptului celei d'a treia puteri în stat, adică al puterii judecătorești, d'a examina legitimitatea unei asemenea măsuri, cu dreptul și datorita d'a declara neaplicabilă o asemenea dispoziție, dacă ar fi luată de puterea executivă, în afară de cadrul admis de doctrină și jurisprudență, în privința dreptului de necesitate.

În realitate nu era vorba de un simplu decret sau de-

cret-lege, adică de o măsură luată de puterea executivă care ar fi pretinsă, constrânsă de necesitatea urgentă a salvagădării intereselor supreme ale statului, și neputând aștepta ca puterea legiuitoare să-i dea concursul său, din cauza evenimentelor, a luat ea aceea dispoziție; căci în cazul discutat era vorba de o lege votată de ambele corpuri legiuitoare, legea din 19 Aprilie 1921, pentru menținerea unora din dispozițiunile legii excepționale dela 9 Ianuarie 1921.

Prin urmare, chestia ce se pune era în realitate d'a se ști dacă puterea judecătorească are sau nu cădere a examina motivele ce au determinat pe legiuitor, în cazul special al prelungirii puterii comisiilor interimare, a cântări aceste motive, și dacă ar fi găsit că legiuitorul nu ar fi avut motive suficiente d'a legifera astfel, să decidă că o asemenea lege nu 'și poate avea aplicație; nu pentru că acea lege ar fi neconstituțională, ci pentru că e o lege ce nu ar avea nici un temel, nici un fundament serios.

Așa lămurită chestiunea, răspunsul era foarte ușor de dat, și de aceea s'a și încercat a se produce confuzia, de care s'a vorbit mai sus. Răspunsul ce trebuie dat e tras din principiul superior de drept constituțional al separației puterilor în stat, care oprește cu totul puterea judecătorească d'a se amesteca în atribuțiunile exclusive ale puterii legiuitoare. Căci, în definitiv, cu ce drept puterea judecătorească ar fi putut impieta asupra dreptului ce intră exclusiv în prerogativele date prin constituție puterii legiuitoare, d'a înzestra țara cu legile ce ar crede mai utile.

Și încă mai grav lucru, se pretindea ca puterea judecătorească să decidă că o lege ce întrunește toate condițiunile exterioare cerute de constituție, adică o lege votată de Cameră și Senat, sancționată de rege și promulgată, nu e aplicabilă, pentru extraordinarul motiv, că ea, puterea judecătorească, socotește că acea lege nu are un temel serios, sau e injustă, or retrogradă.

Pretenția aceasta este absolut inadmisibilă, din punctul de vedere constituțional.

Este adevărat că orice cetățean, deci și un judecător, are dreptul, făcând un studiu critic asupra unei legi, să arate punctele sau dispozițiunile ce găsește că sunt nepotrivite, neraționale sau injuste; aceasta este însă o părere doctrinală permisă.

Este cu totul altceva a cere judecătorilor, ca însăși de judecată, să declare inaplicabilă o lege orcât de nedreaptă, nerațională, sau antidemocratică ar fi; căci

este a le cere să 'și aroge drepturi, pe care constituția le refuză în mod cert.

Altă chestie cu totul este dacă legea din 19 Aprilie 1921 sus menționată, este sau nu constituțională. Această discuție intră de sigur în cadrul drepturilor puterii judecătorești, căreia noua constituție 'i recunoaște în mod formal, prin articolul 103, acest drept, adică îl recunoaște numai Curții de Casație în secții-unite, nu însă așa cum se stabilise prin jurisprudențele Casație, și or căruj judecător, în fața căruia o asemenea chestie s'ar ridica. Pentru a pretinde că legea sus citată e neconstituțională, se invoacă principiul de drept constituțional, trase din dispozițiile articolelor 41 și 108 noua constituție, precum și din dispozițiile articolelor 39 și 40 din legea de organizare a consiliilor comunale.

Să examinăm deci aceste principii invocate, cât și aceste texte de lege.

Articolul 41 noua constituție conține aceleași principii ca vechiul articol 37 din constituția dela 1866, anume că interesele exclusiv comunale sau județene se regulează de către consiliile comunale sau județene, după principiile așezate prin constituție și prin legi speciale, iar articolul 108 prevede că instituțiile comunale sau județene sunt regulate de legi, că aceste legi vor avea de bază descentralizarea administrativă; și că membrii consiliilor sânt aleși de către cetățenii români, prin vot universal, egal, direct, secret și obligatoriu, și cu reprezentarea minorităților.

Reese dar ca principiu constituțional din aceste texte, că consiliile comunale sânt singurile organe legale, îndreptățite de constituție a se ocupa de interesele exclusive ale comunelor; că numai cetățenii, prin votul lor, pot conferi unor anume persoane dreptul de a-i reprezenta în consiliile comunale, care singure au căderea a se ocupa de interesele exclusiv comunale.

Că, afară de aceste nereguli de ordin constituțional, rămâne legiuitorului ordinar, a stabili principiile ce vor servi de bază la formarea și regulata îndrumare a consiliilor comunale.

Dovada că acestea sânt singurile principii formulate de constituție o găsim în opera cunoscutului autor de drept constituțional belgian Thonissen, care vorbind despre consiliile comunale zice: „L'article 31 (41 al nostre) de la constitution a consacré l'indépendance de la commune dans tout ce qui concerne les intérêts exclusivement communaux; et l'article 108 (tot 108 al nostru) détermine la nature du pouvoir qui leur est dévolu. Ici encore le Congrès national s'est borné à poser les principes fondamentaux de l'organisation communale, il a laissé au pouvoir législatif le soin d'en faire l'application”, pagina 337.

Prin urmare trebuie să reținem ca principii constituționale numai aceste reguli că: consiliile comunale sânt singurile organe în drept a se ocupa de interesele exclusiv comunale, și ca consecință or de câte ori s'ar încerca să se ia direct sau indirect din mâinile cetățenilor și în orice chip, dreptul d'ași alege reprezentanții lor, care întruniți în consiliile comunale au singuri dreptul să se ocupe de interesele comunale, e loc a se decide că legea sau măsura luată e neconstituțională.

În afară de aceste principii, libertate absolută lăsată legiuitorului ordinar d'a orândui prin legi toate măsurile necesare, pentru ca interesele comunale să fie conduse cu probitate și bună chibzuială. Este adevărat că

prin articolele 39 și 40 din legea organizării consiliilor comunale se prevede, că comisiile interimare au o competență limitată, și au o durată restrânsă la câteva luni, dar din faptul că aceste reguli rezultate din dispozițiile articolelor 39 și 40 fac parte dintr'o lege ordinară, și din argumentele ce preced rezultă, că aceste reguli nu constituiesc principii de drept constituțional, ci simple legi ordinare, de care legiuitorii viitori nu sânt ținuți.

Așa legiuitorul ordinar poate prelungi drepturile comisiilor interimare și în timp, fixând un termen mai lung în întrul căruia să se facă alegeri pentru consiliile comunale, cât și a le da atribuțiuni mai întinse, fără ca asemenea legi să poată fi considerate ca neconstituționale; afară dacă s'ar putea evidenția tendința legiuitorului d'a anihila pe cale piezișă drepturile constituționale ale cetățenilor, d'a fi reprezentați, în ce privește interesele lor locale, prin persoane de ei alese; și încă alese pe bază de legi electorale, având votul universal secret, obligatoriu, egal și cu reprezentarea minorităților ca temei. Deci prelungirea pe un termen mai scurt, al existenței comisiilor interimare, prin lege, ca și de exemplu împărțirea marelor orașe în mai multe primării, nu pot fi cu nici un preț considerate ca legi ce ar contraveni principiilor constituționale.

Când legiuitorul constituant a voit ca anume alegeri să se facă într'un termen scurt, din cauza importanței lor, a spus-o în mod formal, cum e cazul prevăzut de articolul 90 din constituție relativ la alegerile pentru Camera și Senat, după dizolvare, hotărând că convocarea colegiilor electorale să se facă în anume termene, și că adunările să se întrunească asemenea în termene precizate ceace nu e cazul cu consiliile comunale.

Ion N. Stambulescu

Procuror General la Curtea de Casație

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secția III

Audiența de la 17 Septembrie 1924

Președenția d-lui Gh. V. Buzdugan, Prim-Președinte

Polidor Ivașcu cu Minist. de Finanțe

MAGISTRAȚI.—SPOR DE SALARIU.—REFERENDARI DE LA CURTEA DE CONTURI.—DACĂ POT FI ASIMILAȚI CU MAGISTRAȚII.

Dispozițiunea luată prin jurnalul consiliului de miniștri No. 1018 din 24 Mai 1923 de a se acorda un spor de scumpete magistraților, deosebit de cel acordat celorlalți funcționari, fiind o dispozițiune excepțională care vizează numai pe membrii ordinului judecătoresc, este de strictă interpretare și nu se poate pe cale de analogie aplica și referendarilor Curței de Conturi, cari cu toată importanța funcției ce îndeplinesc, nu fac operă de jurisdicțiune ca membrii Curței de Conturi, în privința cărora dispozițiunea de favoare de mai sus a fost extinsă.

No. 1485.— Respins recursul făcut de Polidor Ivaşcu contra deciziei Ministerului de Finanţe care a refuzat referendarilor sporul de salariu prevăzut pentru magistraţi.

S'au ascultat d-nii avocaţi V. Tomescu pentru recurent şi A. Ottulescu din partea Ministerului de Finanţe, intimat.

Curtea deliberând,

Având în vedere că recurentul a susţinut că, fiind referendar la Curtea de Compturi, are calitatea de magistrat şi, ca atare, trebuie să beneficieze de sporul de salariu acordat magistraţilor prin jurnalul Consiliului de Miniştri No. 1018, din 24 Maiu 1923:

Considerând că dispoziţiunea luată prin acest jurnal, de a se acorda magistraţilor un spor de scumpete deosebit de cel prevăzut pentru ceilalţi funcţionari, fiind o dispoziţiune excepţională care vizează numai pe membrii ordinului judecătoresc, în vederea însemnării lor misiuni sociale, de a distribui justiţia, urmează, ca atare, să fie de strictă interpretare şi aplicaţiune.

Considerând că, dacă în înţeles mai larg, denumirea de „magistrat” s'ar putea aplica şi acelor care ar ocupa alte însemnate demnităţi publice în afară de funcţiunile judecătoreşti, nici Parlamentul însă, în „dezideratul său unanim” — la care se referă ministrul finanţelor — de a se acorda magistraţilor un tratament special, nici referatul ministrului de finanţe şi nici jurnalul Consiliului de miniştri, aprobând zisul referat, nu au avut în vedere sfera nedeterminată şi discutabilă a noţiunii generale de magistrat, ei s'au referit desigur numai la acea categorie de ofiţeri publici, cari în mod formal şi limitativ sunt enumăraţi de legea organizării judecătoreşti ca „magistraţi” şi socotiţi de ea ca „membrii ai ordinului judecătoresc”, având caracterul şi atribuţiunile speciale, ce legea le atribuie anume în această calitate.

Considerând că, dacă această dispoziţiune a fost extinsă şi în favoarea membrilor Curţii de Compturi, aceasta s'a făcut printr'o interpretare echitabilă pe cale de analogie, dat fiind şi rolul de judecători ce îndeplinesc într'o parte a activităţii sau în funcţiunii lor, astfel cum e reglementată de legea organică a acelei instituţiuni; că, prin nici o dispoziţiune însă a acestei legi referendarii nu sunt asimilaţi vre-unora din membrii ordinului judecătoresc cari formează magistraţi propriu zisi şi nici nu îndeplinesc un rol autonom de judecători, independent de controlul ierarhie.

Că, cu toată importanţa funcţiunii ce îndeplinesc şi situaţiunea ce ocupă în ierarhia personalului Curţii, fiind în rangul cel mai apropiat de judecător, totuşi rapoartele lor care pregătesc deciziile Curţii de Compturi sunt supuse controlului acestei Curţi, ceea ce implică că referendarii nu fac operă de jurisdicţie ca membrii Curţii de Compturi şi nu pot deci, pe cale de asimilare cu ei ori cu membrii ordinului judecătoresc, să beneficieze de dispoziţiunea de favoare luată în privinţa acestora.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAŞI

Secţia II

Audienţa de la 21 Octombrie 1924

Preşedenţia D-lui C. Vărgolici, consilier

Maria Frank cu Obştea locuitorilor Com. Răschiteni

VÂNZARE.—PREȚ GLOBAL.—LIPSĂ DIN ÎNȚINEREA IMOBILULUI VÂNDUT.—CUMPĂRĂTOR.—DREPTUL DE A CERE REDUCERE DIN PREȚ.—COMPLINIREA TERENULUI VÂNDUT.—DACĂ POATE FI CERUTĂ DE CUMPĂRĂTOR.—ART. 1329 C. CIVIL.
APEL.—CERERE NOUĂ.—DAUNE PENTRU LIPSA DE FOLOSINȚĂ A TERENULUI CE SE REVENDICĂ.—ART. 327 PR. CIVILĂ.
APEL.—COMPENSAȚIE.—CEREREA ÎN APEL PENTRU PRIMA OARĂ.—ART. 1145 C. CIVIL ȘI 327 PR. CIVILĂ.

1. Potrivit art. 1329 c. civil, când vânzarea s'a făcut pentru un imobil determinat cu arătarea întinderii lui și pe un preț global, iar nu pe atât măsura, cumpărătorul n'are drept la scădere din preț în caz de lipsă din întinderea arătată, afară numai dacă lipsa prețuește a 20-a parte sau mai mult din prețul total al vânzării, când cumpărătorul are alegere, sau de a cere rezoluțiunea vânzării, sau de a cere scăderea proporțională din preț, în nici un caz însă cumpărătorul nu poate cere să-i se completească această lipsă printr'un alt teren, de oarece prin încheierea unui act de vânzare în felul de mai sus părțile sunt presupuse că au înțeles numai ca prețul să fie redus, tocmai spre a evita restituirea în natură.

2. Dispozițiunile art. 327 pr. civilă dând dreptul părții de a cere pentru prima oară în apel, dobânzi, venituri și ori ce alte despăgubirii sau daune-interese întâmplare după judecata de la prima instanță, urmează că într'un proces de revendicare, partea poate cere, în instanța de apel, daune pentru lipsa de folosință a terenului ce'l revendică, pe timpul trecut după judecarea de la prima instanță.

3. Pentru că potrivit art. 327 proc. civilă, partea să poată face în apel pentru prima oară o cerere de compensație, trebuie ca compensațiunea cerută să întrunească condițiunile stabilite de art. 1145 c. civil, adică să fie vorba de două datorii cari să aibă de obiect o sumă de bani sau o cantitate oarecare de lucruri fungibile de aceeași specie și cari să fie deopotrivă lichide și exigibile.

No. 159.— Admis în parte atât apelul făcut de Maria Frank cât și apelul făcut de Obştea locuitorilor Com. Răschiteni în contra sentinței Tribunalului Roman No. 535/923.

Curtea, în majoritate,

Văzând apelul făcut de Maria Frank contra sentinței Tribunalului Roman No. 535/923 dată în procesul cu Obştea locuitorilor Com. Răschiteni pentru revendicarea unei porțiuni de teren, cererea reconvențională formu-

lată în apel de numita Obște cu petițiunea înregistrată la No. 4293/924 cum și acțiunea suplimentară formulată în apel de Maria Frank.

Văzând actele din dosar și concluziunile părților din care rezultă următoarele:

(Urmează expunerea faptelor)

Văzând că din cele expuse rezultă că e în discuțiune actul de vindere-cumpărare intervenit între Maria Franc și Obștea locuitorilor din Răchiteni, urmează deci a se examina care a fost intenția părților în momentul vânzării porțiunii din moșia Tețcani coprinsă în act, adică ce a înțeles să vândă Maria Franc și ce a înțeles să cumpere Obștea locuitorilor din Răchiteni.

Văzând că actul de vânzare menționat mai sus s-a încheiat la 11 Martie 1920, deci în momentul când părțile au contractat, porțiunea de 189 ha. era deja expropriată prin decizia Comisiei județene de expropriere rămasă definitivă, rămânând numai ca să se execute acea decizie prin Direcția Cadastrului, care să determine pe teren partea expropriată stabilind definitiv hotarele ei.

Că, pentru fixarea acestei cote de 189 h. a. Comisiunea Județeană de expropriere s'a servit de planul prezentat de Maria Frank întocmit de geometrul Stefan Ripel și verificat de inginerul P. Vojen.

Că, tot de acest plan s'au servit părțile atunci când în actul de vânzare au fixat întinderea totală a moșiei, ceea ce denotă că aveau deplină încredere în acea lucrare.

Că, din moment ce părțile au avut întinderea precisă a întregii moșii de 436 h. a. 2070 m. p. întinderea precisă a porțiunii expropriată de 189 h. a. 2660 m. p. puteau foarte bine preciza și întinderea de moșie rămasă neexpropriată, adică la 241 h. a. 5440 m. p. ceea ce au și făcut, căci prin actul de vânzare se prevede exact întinderile arătate mai sus.

Că, faptul precizării întinderilor de teren în act denotă că Maria Frank a înțeles să vândă o porțiune de teren anume determinată, adică acea ce va rămâne după ce se va deduce porțiunea de 189 h. a. expropriată care, pentru ei era considerată ca definitivă. Căci dacă înțelegerea să vândă partea rămasă neexpropriată după ce va rămâne definitivă exproprierea, nu aveau decât să prevadă aceasta în act fără nici o altă precizare, ceea ce însă n'au făcut.

Că, deci, în momentul vânzării atât Maria Frank vânzătoarea cât și Obștea locuitorilor din Răchiteni ca cumpărători au avut în vedere două corpuri de moșie bine determinate, destinate și separate una de alta; una de 189 h. a. 2660 m. p. expropriată pentru săteni și cealaltă de 241 h. a. 5440 m. p. vândută Obștei de cumpărare Răchiteni.

Că, aceasta rezultă și din faptul că locuitorii au și fost puși în stăpânirea terenului; vândut chiar din momentul efectuării vânzării, că în act s'a prevăzut precis limitele și vecinătățile porțiunii ce se vinde că vânzarea s'a făcut cu un preț global pentru întreaga porțiune de teren vândută, iar prețul de 800000 lei fixat de părți este numai pentru porțiunea de teren rămasă neexpropriată după ce s'a dedus porțiunea de 189 h. a. 2660 m. p. și nici în momentul n'a înțeles nici proprietara Maria Frank să vândă vre-o porțiune de teren din acel expropriat, după cum nici Obștea n'a înțeles ca să cumpere ceva din acel teren.

Că, dacă la măsurătoarea terenului supus exproprierii făcută de serviciul Cadastrului s'a găsit 7 hectare teren cultivabil mai mult de ceea ce s'a constatat prin decizia Comisiei județene de expropriere, ceea ce determinat scăderea cotei de expropriere dela 189 h. a. 2660 m. p. la 177 h. a. 6669 m. p. fără însă a se ști care este întinderea totală a moșiei ca teren necultivabil, fiind că nu este făcută dovadă în această privință, această porțiune rămasă dela expropriere făcând parte dintr'un corp distinct și separat pe care Maria Frank nu a înțeles să-l vândă, fără îndoială că-i aparține.

Că, din faptul că proprietara nu și-a rezervat nici o porțiune de teren prin act și că a remis Obștei locuitorilor Răchiteni titlurile ei de proprietate, nu se schimbă întru nimic soluțiunea, căci s'a dovedit că porțiunea de 11 h. a. 5961 m. p. nici într'un caz nu aparține Obștei locuitorilor Răchiteni fiind că nu au înțeles să cumpere mai mult de cât ceea ce va rămâne după ce se va deduce acele 189 h. a. 2660 m. p. așa că acest teren revine de drept Mariei Frank cu drepturile ei de proprietară a moșiei Tețcani.

Că, făcându-se dovadă că vânzarea s'a făcut pentru un imobil determinat cu arătarea întinderii lui, cu un preț global și nu pe atât măsura, în asemenea caz conform disp. art. 1329 c. civ. nici vânzătorul n'are drept la adaos de preț pentru excedent, nici cumpărătorul la scădere pentru lipsă, decât numai când excedentul sau lipsa prețuște a douăzecea parte din preț total al vânzării; fiindcă în asemenea cazuri părțile sunt presupuse a fi înțeles că numai prețul să fie redus sau mărit.

Când diferența este de a 20-a parte din preț sau mai mare, are ca consecință augmentația de preț pentru excedentul de măsură și cumpărătorul are alegere sau de a cere rezoluțiunea vânzării sau de a da suplimentul de preț.

Că, Obștea locuitorilor Răchiteni care au cumpărat porțiunea de teren dela Maria Frank cu arătarea întinderii ei și cu preț global conform principiilor enunțate mai sus, în asemenea caz când deficitul este de a 20-a parte din preț, nu are alt drept decât de a cere rezoluțiunea vânzării sau complinirea prețului, nici într'un caz nu poate cere să i se complinească prin alt teren fiind că părțile prin actul încheiat au înțeles că numai prețul să fie redus sau mărit, dovadă că de și în act au precizat întinderea de 241 h. a., 54 arii, 40 c. a. vândută, totuși au pūs cu aproximație și această întindere, tocmai pentru a evita restituire în natură.

Că, din toate cele expuse mai sus făcându-se dovada deplină că terenul de 11 h. a. 5961 m. p. aparține Mariei Frank și să deține fără nici un drept de către Obștea locuitorilor din Răchiteni, urmează a-i obliga să-l restituie, așa că apelul făcut de Obștea locuitorilor din Răchiteni în contra sentinței Tribunalului Roman No. 535/923 este neîntemeiat și urmează a fi respins.

Asupra apelului și acțiunii suplimentare făcută de Maria Frank.

Văzând că Maria Frank a cerut înaintea Tribunalului a se obliga pe Obștea locuitorilor Răchiteni de a plăti suma de 24000 lei ca despăgubire rezultată din faptul că locuitorii au deținut terenul de 11 h. a. 5961 m. p. fără nici un drept, lipsindu-o de folosința aceste porțiuni de teren, și Tribunalul Roman prin sentința No.

535/923 admitând acțiunea în revendicare făcută de Maria Frank contra Obștei locuitorilor din Răchiteni a celor 11 h. a. 5961 m. p. a acordat Mariei Frank suma de 17000 lei cu titlu de daune pentru lipsa de folosință a celui teren pe anul 1923. În contra acestei sentințe declară apel Maria Frank, nefiind mulțumită cu suma acordată de Tribunalul Roman și cum în timpul judecării acestui proces locuitorii au continuat a se folosi și în anul 1924, în apel Maria Frank introduce și acțiunea suplimentară cerând despăgubiri de 24000 lei pentru lipsa ei de folosință pe anul 1924.

Văzând că obiecțiunea cuprinsă în rezumatul de concluziuni depus de Obștea locuitorilor din Răchiteni și nesuținută oral în apel, că această acțiune suplimentară n'ar fi timbrată suficient, este nefondată de oarece această cerere de și făcută în apel poartă timbru cerut ca la o acțiune introdusă de prima instanță după valoarea bănească a reclamațiunii.

Văzând că conform disp. art. 327 pr. civ. prevede că în apel nu se poate face nici o cerere nouă care nu s'a făcut în prima instanță, totuși se poate cere în apel dobânzi, venituri și orice alte despăgubiri sau daune-interese întâmplare după judecată dela prima instanță, ori Mariei Frank prin acțiunea suplimentară făcută în apel cere de a și se plăti cu titlul de daune lipsa de folosință a terenului ce-l revendică dela Obștea locuitorilor din Răchiteni pentru timpul întâmplat după judecata dela prima instanță, intră în prevederile art. 327 pr. civ., deci cererea în principiu este admisibilă.

Văzând că făcându-se dovadă că locuitorii au deținut fără drept porțiunea de teren în întindere de 11 h. a. 5961 m. p. proprietatea Mariei Frank pe anii 1923 și 1924 astfel că se cuvine să plătească o sumă de bani ca daune pentru lipsa de folosință, că însă suma acordată de Tribunal de 17000 lei pe anul 1923 este exagerată și nu se poate fixa daune decât luând ca normă prețul de arendă ce s'ar fi putut obține pentru acești doi ani și apreciind că prețurile de arendă pe anii 1923—1924 erau destul de ridicate, ținând seamă că terenul să află în județul Roman cu o populațiune foarte deasă, în apropiere de Gara Mirecești și la mică distanță de orașul Roman, fixează arenda la suma de una mie lei pe hectar anual ceea ce suma de 22000 lei, sumă ce trebuia să plătească Obștea locuitorilor Răchiteni Mariei Frank reprezentând folosința terenului revendicat pe anii 1923—1924.

Că, astfel, apelul cât și cererea suplimentară făcută de Maria Frank sunt întemeiate numai în parte, reducând quantumul despăgubirilor la suma de 22000 lei.

Asupra cererii reconvenționale făcută de Obștea locuitorilor din Răchiteni în apel.

Văzând că Obștea de cumpărare Răchiteni la acțiunea în revendicare făcută de Maria Frank opune o cerere reconvențională adusă pentru prima oară în apel pretinzând că astfel cum e formulată duce la o compensare și mai ales cu caracter de apărare și deci este admisibilă în drept.

Văzând că art. 327 pr. civ. prevede că nici o cerere nouă nu se va face în apel care nu s'a făcut la prima instanță și aceasta bazat pe principiul celor două grade de jurisdicțiune. Se face însă excepție dela acest principiu când sunt cereri de compensațiuni, sau cereri care servesc ca mijloc de apărare la acțiunea principală. — se mai pot cere în apel dobânzi, venituri și orice alte

despăgubiri întâmplare după judecata dela prima instanță.

După principiul stabilit de art. 1145 c. civ. compensațiunea nu se operează decât între două datorii care au de obiect o sumă de bani sau o cantitate oarecare de lucruri fungibile de aceeași specie și care sunt de o potrivă lichide și exigibile. Prin urmare o cerere de compensațiune care ar întruni aceste condițiuni este admisibilă pentru prima oară în apel.

Văzând că acțiunea pornită de Maria Frank este pentru revendicarea unei porțiuni de teren pe care pretinde că Obștea de cumpărare din Răchiteni o stăpânește pe nedrept nefăcând parte din porțiunea vândută lor.

Cererea reconvențională introdusă de Obștea Răchiteni are de obiect ca în caz când s'ar dovedi că porțiunea ce se revendică revine proprietarei, să se constate că Obștea ca cumpărătoare nu a primit întreaga cotă vândută de 241 h. a., 54 arii, 40 c. arii, ci numai 221 h. a. și ca atare mai puțin 20 de hectare și cere a se obliga pe proprietară a le preda cumpărătorilor în natură sau în bani după ce se va face cuvenita compensare pentru a cele 11 hectare restituite lor.

Văzând că astfel cum e formulată cererea reconvențională, nici într'un caz nu poate duce la o compensare cu acțiunea făcută de Maria Frank. Acțiunea Mariei Frank are de obiect revendicarea unei porțiuni de teren rămasă dela expropriere, iar cererea reconvențională a Obștei are de obiect complinirea în natură sau în bani a unei părți din moșia Tețcani rămasă neexpropriată și vândută lor de Maria Frank.

În ambele cereri nici vorbă de datorii bănești sau de obiecte fungibile de aceeași natură, de o potrivă de lichide și exigibile, așa că cererea reconvențională neputând fi compensată cu acțiunea Mariei Frank, nu poate fi propusă pentru prima oară în apel.

Cererea reconvențională nu poate constitui nici un mijloc de apărare ca să poată fi introdusă pentru prima oară în apel, de oarece dacă obștea s'ar fi mărginit numai la prima parte formulată în cerere și anume că vânzarea făcându-se pentru întreaga cotă rămasă neexpropriată, se cuvine tot lor acea diferență rezultată la măsurătoarea definitivă, evident că cererea ar forma un mijloc de apărare, de altfel aceasta a și fost apărarea orală la acțiunea Mariei Frank. Dar partea finală a cererii reconvenționale prin care pretind complinirea în natură sau în bani a porțiunii de teren vândută lor, are o cauză cu totul deosebită de acțiunea făcută de Maria Frank care revendică dela obștie o porțiune de teren ce nu face parte din acel vândut lor, așa că sunt două acțiuni cu cauze deosebite, cererea reconvențională trebuie considerată ca o cerere nouă și nu poate fi făcută pentru prima oară în apel fără să nu se atingă principiul celor două grade de jurisdicțiune.

Că, deci, cererea reconvențională a obștei nedând loc la compensare și neputând fi nici considerată ca mijloc de apărare, urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată formulată de Maria Frank și compensând cheltuelile făcute de ea și Obștea Răchiteni în primă instanță și în apel, găsește că Obștea trebuie să plătească Mariei Frank una mie lei.

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier N. N.

Gane, Curtea în majoritate admite în parte atât apelul făcut de Maria Frank cât și apelul făcut de Obștea de cumpărare „Răchiteni”.

Semnați: *C. Vârgolici, N. N. Gane, H. Grigoriu.*

Osebită părere:

Prin actul autentificat de Tribunalul Roman sub No. 497 și transcris la No. 554 din 11 Martie 1920, avocatul Alexandru Mustea, în calitate de procurator al D-nei Maria A. Frank proprietara moșiei Tețcani, din comuna Mircești jud. Roman, vinde d-lor Giurgi a Partae, Arion V. Boglis și la alți 79 săteni din com. Răchiteni, jud. Roman „partea din moșia Tețcani, comuna Mircești, jud. Roman, rămasă în proprietatea D-nei Frank, după scoaterea părții expropriate.”

Se stipulează că: „vânzarea se face în total pentru restul întinderei de 241 h. a. 54 arii 40 c. arii în mod aproximativ”, arătându-se apoi megieșiile porțiunii vândute.

Prețul este fixat în total la 800.000 lei.

La 2 Decembrie 1922, consilierul agricol al jud. Roman și agronomul regional respectiv, procedând la executarea hotărârei din 12 August 1922 a Comisiunii județene de expropriere Roman, prin care se respinge contestația făcută de către Obștea de împroprietărire Mircești, contra lucrărilor de măsurătoare și fixare a hotarelor terenului expropriat, încheiate de Direcția Cadastrului, predă D-nei Frank suprafața de 11 h. a. 5961 m. p., diferența rămasă în favoarea proprietății cu prilejul măsurătoarei Cadastrului, când rectificându-se suprafețele indicate de proprietară și luate ca bune cu prilejul lucrărilor de expropriere, s'a modificat implicit și cotele respective. Căci la 18 Martie 1922 delegatul Direcției Cadastrului, făcând măsurătoarea, constată că suprafața definitiv expropriată trebuie să fie de 177 h. a. 6669 m. p., deci cu 11 h. a. 5961 m. p. mai puțin decât întinderea de 189 h. a. 2630 m. p. cât fusese declarată expropriată de Comisiunea a II-a județeană de expropriere Roman, întru cât s'a găsit că totalul terenului supus exproprierei este de 398 h. a. 5669 m. p. (cota scării de expropriere prevăzută în decretul-lege No. 4839 din 21 Noiembrie 1919).

Asupra diferenței de 11 h. a. 5961 m. p., Obștea sătenilor menționându-și totuși posesiunea cu pretenția că ei au dreptul de proprietate, D-na Maria Frank a introdus acțiune în revendicare admisă de Tribunalul Roman, dedusă în judecata Curței atât prin apelul sătenilor, cât și a proprietății, — aceasta din urmă nesatisfăcută numai de quantumul daunelor obținute la prima instanță.

Având în vedere că în conformitate cu principiul înscris în art. 977 c. civ. interpretarea contractelor se face după intențiunea comună a părților contractante.

Văzând că din cetera actului de vânzare autentificat de Tribunalul Roman la No. 497/920 răsare în mod evident că reclamanta Maria Frank, foastă proprietară a moșiei Tețcani din jud. Roman, a înțeles să vândă părților săteni, iar aceștia să cumpere tot restul din moșie care i-a rămas neexpropriată.

Considerațiunile principale care impun o astfel de interpretare, sunt următoarele:

1) În act se specifică că vânzarea se face „în total”; iar nu „parțial” cum ar fi fost cazul în care proprietara

înțelegea să vândă numai parte din porțiunea neexpropriată.

2) Intinderea vândută este arătată de 241 h. a. 54 arii 40 c. arii „aproximativ”, cu alte cuvinte părțile nefiind bine fixate asupra întinderei ce rămânea proprietarei, își dădeau seama în momentul încheierii convențiunii că acea porțiune putea varia în plus sau în minus; altminteri s'ar fi specificat în act întinderea vândută în mod „precis”.

3) Prețul de 800.000 lei este stipulat în mod global, iar nu pe atât măsură; s'a vândut deci un tot, iar nu anume cătine;

4) Prin clauza 6-a a convențiunii de vânzare, proprietara Maria Frank, cedează cumpărătorilor toate actele de proprietate a moșiei, ceiace de sigur nu ar fi făcut fără nici o rezervă dacă intenționa să-i rămână vre-o porțiune din moșie.

5) Prin act se vinde „partea” din moșia Tețcani, rămasă neexpropriată; căci altminteri dacă proprietara ar fi înțeles să-și rezerve eventual vre-o porțiune, ar fi vândut numai „parte” din moșia neexpropriată iar nu „partea”, care determina un lot.

6) Se vând prin act „locuri arabile, fânețe, locuri de grădini și livezi, cu toate acarele, drumuri, șosele, cale ferată și baltă”, proprietara nu-și rezervă nimic din toate acestea, cum ar fi făcut de sigur dacă înțelegea să păstreze vre-o porțiune — cel puțin în ce privește acarele necesare exploatarei acelei porțiuni.

Imprejurarea că în act se arată megieșiile porțiunii din moșia vândută, nu poate constitui vre-un argument în favoarea tezei susținută de proprietară, întru cât aceste vecinătăți sunt de fapt acele ale întregii moșii, astfel că nici într'un caz nu se puteau indica altele.

Având în vedere că chiar dacă am esclude decizivele considerente de mai sus și am socoti că din însăși termenii întrebunțați în act nu rezultă temeinicia pretențiilor sătenilor, totuși intențiunea comună a părților din timpul când au contractat trebuie constatăată atunci în împrejurările legale și de fapt, ce nu au putut fi străine părților în momentul încheierii convențiunii.

Având în vedere că la data vânzării, exproprierea moșiei D-nei Frank nu era încă desăvârșită; că această desăvârșire să face conform art. 6 din decretul-lege No. 4839 din 21 Noiembrie 1919, numai în momentul măsurătoarei cadastrului, măsurătoare care influența în mod direct în plus sau în minus cota proprietății; că proprietara nu putea ignora lucrul acesta, mai ales că la facerea actului a fost reprezentată printr'un jurist, d. avocat Mustea, cu mandat special de a vinde și deci angajând proprietara în tot ceiace privește această convenție; că astfel fiind, nu este admisibil ca vânzătoarea să nu fi făcut vre-o rezervă în act, dacă ar fi avut intențiunea să păstreze pentru dânsa vre-o porțiune de moșie, peste cea arătată în act, ce i s'ar fi convenit eventual prin schimbarea cotei determinată de măsurătoarea cadastrului, schimbare la care trebuia să se aștepte.

Că, dacă ar fi avut intențiunea de a-și face vre-o rezervă, de sigur nu putea scrie în act că vinde o suprafață „aproximativ”, căci din nimic nu rezultă că erau în intenția părților limitele acestei aproximații, în afara căror limite ele neînțelegând să contracteze, sporul obținut prin măsurătoarea cadastrului urma a rămâne în proprietatea D-nei Frank, vânzătoarea;

Având în vedere, că dacă am admite că nici din termenii contractului, nici din împrejurările de drept și de fapt dela data contractării, nu rezultă intențiunea părților în această privință, urmează să rezolvăm chestiunea cu ajutorul disp. art. 1329 C. civ.

Legiuitorul a prevăzut cazuri, ca acel din litigiu, când se vinde un imobil cu arătare de cuprinsul său și pe un preț global, și totuși la măsurătoare cuprinsul să se găsească a fi mai mare sau mai mic ca acel arătat în contract. În orice caz legea dispune că vânzarea este perfect valabilă pentru întregul cuprins — mai mare sau mai mic — dar dacă aceste diferențe se urează la a 20-a parte a cuprinsului declarat în contract, se permite numai o acțiune pentru rectificarea consecutivă a prețului;

Având în vedere, că atât din art. 1329 C. civ. cât și din articolele precedente, rezultă că aproximația în materie de vânzare globală este fixată de legiuitor la a douăzeci parte din cuprinsul lucrului vândut;

Având în vedere că diferența pretinsă în litigiul de față e departe de a atinge limitele acestei proporții mai cu seamă că chiar la porțiunea vândută, de aproximativ 241 h. a., s'a găsit la măsurătoare o lipsă, care sătenii o pretind de 20 h. a.

În rezumat, D-na Frank văzând că este expropriată parțial, a hotărât să vândă la țărani tot restul ce i-a mai rămas din moșie. Așa a înțeles ea să vândă și tot așa au înțeles sătenii să cumpere. Vânzarea aceasta avea ceva aleatoriu, căci fiind făcută înainte de lucrările cadastrului, porțiunea proprietarei cu prilejul măsurătoarei definitive putea să crească după cum putea să scadă. Dacă scădea, sufereau țărani cumpărători, dacă a crescut tot lor trebuie să le folosească. Scăderea suprafeței sau creșterea ei, nici într'un caz nu putea motiva „stricarea” convenției, întrucât vânzarea nu s'a făcut „pe atât măsură”, dar în bloc și pentru un preț total determinat. Cel mult, dacă variația suprafeței întrecând a douăzecea parte din cuprinsul desemnat, se putea pretinde o scădere sau o împlinire a prețului — dar nu acesta este cazul, cum am văzut.

Pentru aceste motive, redactate de D. consilier Petit, subsemnații suntem de părere că acțiunea D-nei Franc nu este întemeiată, astfel că apelul ei trebuie respins, ea și reclamația introdusă la prima instanță, admitându-se deci în totul apelul sătenilor.

Semnați: *A. G. Lupu, E. Petit.*

NECROLOG

† PETRE TH. SFETESCU

Pe cărările greu făcute, între grămezile de zăpadă, înaintează spre Cimitir dricul ce conține corpul neînsufletit a lui Petre Sfetescu. În urma lui: soția, copiii și amici, cu toții îndurerăți, și amintesc în taină viața rodnică a regretatului dispărut, care a lăsat urme și amintiri ce nu pot fi ușor trecute cu vederea.

Prieten al defunctului, de un timp îndelungat, având ocaziunea de a colabora cu dânsul în exercițiul unei misiuni delicate, dânsul, prim-procuror și eu îndecător

de instrucțiune, urmărindu-l, apoi, după despărțire, în toate manifestările sale de activitate serioasă și rodnică, simt datoria de a arăta în scurte cuvinte cine a fost Sfetescu, de a pune în evidență alesele însușiri sufletești ale acestui neaș român, care, patriot convins, s'a iubit țara și neamul, luptător temut, a fost statornic în credințe, devotat în tot cursul vieții, serviciilor și sefiilor săi, iubitor cum era, atrăgea afecțiunea familiei și a prietenilor.

*

Când în urma unei crime atroce, ordinea publică era atinsă și datoria îndruma pe primul-procuror Sfetescu la urmărirea autorilor, dânsul, nu întârzia un minut; n'avea odihnă și liniște: uita familia și îndatoririle de care îl lega; și, zi și noapte, alătura de colegii săi, iscotea cele mai îndrăznețe măsuri spre a ajunge la rezultatul dorit. De multe ori, nopți întregi, pe căldură, frig sau zăpadă, regretatul om al ordinii colinda și alte județe spre a cerceta în persoană o urmă ce părea că indică descoperirea autorilor. Și, câtă mulțumire sufletească, câtă satisfacțiune exprima, când, după oboselele sale, ajungea să pătrundă misterul.

Mai târziu, șeful unui tribunal, a căutat să împartă dreptatea cu dragostea de oameni ce-l caracteriza. Înlăturând, pe cât este posibil, formele seci procedurale, care de multe ori se opun a face să răsară achitatea, dânsul, cu un bûn simț real, știa să găsească un cuvânt binevoitor, chiar pentru acei cari eșiau învinși în lupta judiciară ce se desfășura în fața sa. Și, totdeauna, spunea că se simte fericit, dacă, trecând din nou prin forul conștiinței sale cele petrecute, găsea că a nimerit soluțiunile mai dificile, sau a descoperit pe autorii infracțiunilor.

Astăzi, după război, când pasiunile sunt mai vii și interesul material predomină, din nenorocire, în sufletele unor contemporani până ce ajung la imoralitate, este o pildă strălucită, dacă căutăm să cinstim memoria demnului magistrat, care, un timp îndelungat, a ținut cu grije și cu atâtea sacrificii, balanța dreptății, și care, în tot timpul, s'a mândrit că i-a fost dat marele rol de a împărți dreptatea, în interesul binelui și al progresului general.

Un mare cugetător a spus că trebuie să ne prosternăm în fața templului nevăzut al justiției, acest măreț edificiu care reprezintă ceea ce e mai nobil în gândirea tuturor popoarelor și tuturor timpurilor; căci, adoratorii ei nu cunosc nici distincție de rasă, de țară și de credință.

Astăzi, când din înălțimi, sufletul lui Sfetescu ne spune că dânsul, în sfera sa de activitate terestră, în atribuțiile sale judiciare, a urmărit și ales numai dreptatea pentru cei tari ca și pentru cei slabi, glorificând astfel numai legea și buna ei administrare, câtă să aducem recunoștință memoriei sale și să dorim, ca con-

ceptia definită a dreptului să continue a fi împărțită în țara întregită, cu aceeași rigoare, în interesul bunului mers și al prosperității generale.

Dar lui Sfetescu 'i-a fost destinat ca o parte din viață să o petreacă în funcțiuni administrative și alta în lupte politice, în urmărirea ideilor sale patriotice.

Și, în prima parte, dânsul a dezvoltat o serioasă aptitudine în administrațiune, mai ales la Ministerul de interne, unde ca secretar general, s'a ocupat în special de igiena și înflorirea stărei sanitare a populațiunii rurale, alături de ilustrul meu amic, *Profesorul Doctor Obregia*, așa că acea populație le păstrează la amândoi sinceră recunoștință.

Prietenos cu colaboratorii săi, conștient în deciziuni, energie în ordinele sale, știa și mai târziu, când a intrat în lupte politice, se împăce interesele în mod loial, atrăgându-și partizani prin procedee blânde și cunvingătoare, ceea ce îi atrăgea și laudele adversarilor; fiind convins că sub orice prismă ar fi priuite normele de guvernământ, adevărata democrație constă în păzirea legilor și a urbanității.

Era deci un cugetător convins, că luptele politice nu trebuie să despartă până la dușmănie pe adversari; și, fiindcă toți cetățenii tind, pe căi diferite, la progresul social, el arăta totdeauna adversarilor simpatie și câteodată chiar prietenie personală. Este o calitate a oamenilor de stat superiori ca să profeseze ideea că diferențierea în soluționarea problemelor mari, ce interesează românismul, dacă și găsesse sorgintea în modul diferit al concepțiunii mijloacelor de guvernământ, trebuie să nu atingă desordinea, disprețul legilor existente sau demnitatea adversarilor politici.

Făcând parte din pleiada oamenilor de elită, colaborator convins al partidului conservator, a rămas în eroul său politic în tot cursul vieții sale, urmărindu-l cu o credință nestrămutată; și, dovedind în discuțiunea și alegerea problemelor sociale de guvernământ ca și în funcțiunile administrative, aceiași pătrundere în rezolvarea chestiunilor. În Dobrogea, ca șef de județ, avea de înfruntat dificultățile inerente unei provincii cu rase diferite, de abia alipită de patria mamă; dar, se știe că tactul și priceperea lui a făcut ca în tot timpul exercițiului funcțiunilor sale, să i se aducă numai elogii și strălucite recompense.

De o probitate excepțională, după exemplul marilor noștri conducători, al căror contact îl avea continuu, el a dat dovadă, atât în viața publică ca și cea privată, de cea mai sinceră dezinteresare, sub raportul material. Sute de cetățeni găseau bună primire în casa sa, din Mircea-Vodă, în timpul când era în fruntea luptelor electorale, și când discursurile lui înflăcărate, pornite din cel mai cald patriotism, întrețineau adunările în entuziasm.

Adorat de scumpa sa soție, venerat de copiii săi, de care se mândrea că au luptat cu demnitate pe front, pentru mărirea Țării, afabil în relațiunile cu prietenii și rudele sale, pe cari îi primea în casa sa ospitalieră, cu o rară gingășie, dar al unei educațiuni alese, nu cruta bunăvoință și chiar sacrificii după împrejurări.

În ultimul timp, Sfetescu, rămas funcționar înalt, când viața devenise mai grea și trebuințele mai intense, în lipsă de mijloace îndestulătoare, a fost nevoit să înstrăineze unicul său imobil, ca astfel cu venituri mai mari să poată duce un trai convenabil și să continue relațiuni ce necesitau un confort potrivit situațiunii sale distins.

În ultima fază a personalității sale, dator sunt a arăta faptele lui Sfetescu ca patriot.

Când în prima episoadă a marelui război, dușmanul era la marginea Capitalei, nu pot uita marele serviciu ce le-a adus populațiunii, Petre Sfetescu, care, încuraja pe cei slabi și mai ales pe soțiile, surorile și copiii celor plecați la datorie.

Saloanele sale, jalnice pe acea vreme, erau deschise tuturor acelor cari căutau o vorbă bună de încurajare și de multe ori chiar ajutor bănesc.

În mijlocul lumii desoreintate, Petre Sfetescu, cu lacrimi în ochi și cu multă grijă pentru destinele țării, a dat dovadă de cel mai sincer devotament pentru populație, și a ajutat pe mulți nevoiași, stăruind zilnic și la „Societatea Crucii Roșie”, în ajutorul celor săraci și mai ales pentru captivii de război.

El a ajutat personal multe văduve și soții a celor cari, în urma înfometării populației, din cauza rechizițiilor dușmane, nu puteau să-și găsească refugiul, de cât apelând la oameni de inimă, cari, ca Sfetescu, făceau sacrificii personale, fără însă a trâmbița faptele lor. „*Qui aime vraiment les pauvres leur donne de sa main; et, sans gants*”.

Sfetescu a văzut cu bucurie întregirea Țării, și către sfârșitul frumoasei sale cariere a fost numit la Înalta instanță administrativă, din care a făcut parte până când a plecat dintre noi, la Curtea de conturi, din cauză că în ramura judecătorească nu i s'a acordat la timp înaintarea ce merita, în urma unor dușmării și intrigi, ce au tronat și după nedreptatea ce i s'a făcut. În ultimul timp, n'a putut ceda boalei ce l'a răpus atât de timpuriu.

Dorim ca această figură distinsă a luptătorului aprig, cu marele ei sbor spre iubire de țară și dreptate, să fie un imbold tinerimei noastre, care să găsească în aceste înalte însușiri sufletești, mijloace noi în lupta pentru progresul țării.

Dimitrie G. Maxim

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a'i trimite costul abonamentului rămas neachitat.